

Fekete Károly laudációja „Az év könyve” díj átadásán

(Budapest, 2014. november 12-én)

Fekete Károly személyében nem egy, egyházunk teológiai irodalmat olvasó tagjai számára ismeretlen szerzőt kell bemutatnom, tehát engedelmet kérve, az életrajzi adatok felmondásától eltekintek és inkább a méltatandó könyv tartalmát ismertetem. A szerző nem először nyúl olyan szakterület anyagához, amely ugyan nem szorosan vett szakterülete, viszont relevanciája a gyakorlati teológia számára nem megkérdőjelezhető. Már a Barmeni Hitvalló Nyilatkozatról írott munkája is jelezte, hogy a gyakorlati teológia professzora fontosnak tartja a hitvallások szerepét a gyülekezetek gyakorlati életében és nevelésében. S ezt jelen munkája, mely a „A Heidelbergi Káté, Vigasztalásra vezérlő kalauz 129 kérdés-feleletben” címet viseli, csak megerősíti. Alapját a szerző azon tapasztalatai képezik, amelyeket részben beosztott lelkészként, részben pedig a Dogmatikai Tanszéken való munkálkodása során szerzett. Személyes indíttatásáról vallva Fekete Károly két tanárát emeli ki, mint akik meghatározták a Heidelbergi Kátéről vallott nézeteit: „... a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában a teológiai előkészítők alkalmával Rózsai Tivadar vallástanár magyarázata jelentette az első élményt, majd ugyanezeket hallhattam a katechetika tárgyhoz kapcsolódó hospitálásokon, már felnőtt fejjel. A teológiai tanulmányok idején legkedvesebb óráim a hitvallásórák voltak, ahol vonatkozó magyarázataival, összefüggéseket feltáró elemzéseivel Bölskei Gusztáv teológiai tanárom vezetett be a Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás gondolatvilágába.”(15.o.) A szerzőt az így megszeretett hitvallás motiválta arra, hogy szakértő magyarázatokat keressen és nagy meglepetéssel konstataálta, hogy sem teljes magyar nyelvű magyarázat nem maradt fent, illetőleg nem született, sem olyan idegen nyelvű magyarázat nincsen, amely a gyülekezet számára jelentene segítséget a hitvallási irat megértésében. Különösen sajnálatosnak tartotta ezt, mivel meggyőződése szerint a Heidelbergi Káté haszonnal forgatható a legkülönbözőbb gyülekezeti és képzési alkalmakon (ld. 16.o.) Ennek a hiánynak a felismerése vezetett el a kezdeti kutatásokhoz, amelyek aztán, egy hosszú éveken át zajló folyamatos munka eredményeként, 2013-ban láttak napvilágot.

Fekete Károly könyve tehát hiánypótló abban az értelemben mindenképpen, hogy egy hitvallási irat egészének gyülekezeti gyakorlatra néző feldolgozását kínálja. Jelen munka nem dogmatikai kézikönyv, hiszen nem ezzel a szándékkal íródott, de ugyanakkor nem is „puszta” gyakorlati teológiai munka, hanem jó értelemben véve interdiszciplináris. A hitét megvallani akaró, s a hitvallást komolyan vevő gyülekezet számára íródott munka ez, amelynek szerzője komolyan veszi, hogy a schleiermacheri megfogalmazás szerint a teológiai tudomány koronájaként a gyakorlati teológia integráló, összefogó szereppel bír és így tölti be azt a hivatást, amit a teológia kritikai és korrektív funkciójának nevez a 20. századi teológiát

meghatározó Barth Károly. Török István és vele a magyar dialektikus teológia nyomdokain haladva, Fekete Károly tehát így közelít a hitvalláshoz, bízva abban, hogy a dogmatika és etika egymáshoz való helyes viszonyára a hitvallás megtanít, amint arra is, hogy a hit racionalitását komolyan venni a keresztyén ember számára az egyetlen, de éppen ezért csodálatos lehetőség. „A Heidelbergi Káté arra figyelmezteti a teológiát, hogy komolyan vegye, mit jelent keresztyénnek lenni...” fogalmazza meg a szerző (29. o.) és ezt munkájában 523 oldalon át ki is fejti. A könyv külön értéke, hogy a függelékben megtaláljuk, magyar nyelven először, a Káté eredeti kontextusát képező Pfalzi Istentiszteleti Rendtartást.

Felépítését tekintve a munka az egyes kérdések teológiai értelmezésével kezd, majd minden kérdéshez, esetenként kérdéskörhöz is, továbbgondolásra ösztönző szövegeket közöl. Ezek változatos formában és sok szempontból tárják az olvasók elé a Káté egzisztenciális üzenetét magyar nyelven mindeddig nem olvasható szerzőkön kezdve, el egészen jól ismert szerzők mély egzisztenciális gondolataiig. Úgy vélem, a gyakorlati teológus ezen döntése a munkát nem csak magyar nyelvterületen teszi egyedülálló értékű forrássá, de nemzetközi összehasonlításban is megállja a helyét. Magyar vonatkozásban különösen is fontos az elmúlt évek 80. kérdéssel kapcsolatos vitáinak fényében az a komoly szakmai háttéranyag, amelyet Fekete Károly a kérdés kapcsán egyberendez és rendszerezve tár az érdeklődő olvasó elé. A további tájékozódást az alapos és jól áttekinthető bibliográfia a lehető legaktuálisabb adatok felsorolásával kiválóan szolgálja.

Mindezzel nagy vonalakban a könyv maradandó érdemeit igyekeztem felmutatni. Mindezt szem előtt tartva a Doktorok Kollégiuma Közgyűlése 2014 júliusában Sárospatakon úgy határozott, hogy az Év könyve díjat az idei évben Fekete Károly könyve kapja. Biztassa őt ez a díj továbbra is abban, hogy a gyakorlati teológia összekötő, integráló és közvetítő szerepét komolyan véve további, hitet mélyítő és így gyülekezetet építő irodalommal gazdagítsa egyházunk egész közösségét.

Ferencz Árpád

A DC főtitkára